

N O T A T K A

z posiedzenia Komisji Środowiska

Data posiedzenia: 3 grudnia 2013 r.

Nr posiedzenia: 63

Posiedzeniu przewodniczyła: przewodnicząca komisji Jadwiga Rotnicka.

Porządek posiedzenia: 1. Rozpatrzenie Informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli realizacji przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz regionalnych dyrektorów ochrony środowiska wybranych zadań w zakresie ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Stanisław Gorczyca, Andrzej Kobiak, Bogdan Pęk, Zdzisław Pupa, Marian Poślednik, Jadwiga Rotnicka, Alicja Zając,
– goście:
– Ministerstwo Środowiska:
– podsekretarz stanu Janusz Zaleski,
– specjalista w Departamencie Leśnictwa i Ochrony Przyrody Łukasz Namyślak,
– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
– zastępca prezesa zarządu Krystian Szczepański,
– Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska:
– dyrektor Michał Kielsznia,
– zastępca dyrektora Piotr Otawski,
– Najwyższa Izba Kontroli:
– dyrektor Departamentu Środowiska Anna Krzywicka,
– zastępca dyrektora Departamentu Środowiska Teresa Warchałowska,
– doradca techniczny w Departamencie Środowiska Katarzyna Papińska.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Dyrektor Departamentu Środowiska w Najwyższej Izbie Kontroli Anna Krzywicka omówiła wyniki kontroli realizacji przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) oraz regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (rdoś) wybranych zadań w zakresie ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000.

Powołanie w 2008 r. GDOŚ i rdoś miało zwiększyć wydolność administracji publicznej, w tym m.in. skrócić czas na wydawanie rozstrzygnięć, zwiększyć poprawność podejmowanych decyzji poprzez połączenie kwestii związanych z ocenami oddziaływania na środowisko z zarządzaniem ochroną przyrody, w tym europejską siecią Natura 2000 oraz zagadnieniami odpowiedzialności za szkody w środowisku.

Wobec rozproszenia kompetencji i odpowiedzialności za ochronę przyrody między

powołane instytucje i samorządy terytorialne fundamentalne znaczenie dla prawidłowego działania instytucji ma przepływ informacji. Przeprowadzona kontrola ujawniła w tym zakresie poważne niedociągnięcia. W zasobach informacji, które posiadał Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, wystąpiły istotne luki. Nie miał on pełnych i aktualnych danych o obszarach i obiektach ochrony przyrody w Polsce, a także wykonywanych na ich terenie zadaniach oraz ich kosztach. Zarówno Generalny Dyrektor jak i regionalni dyrektorzy nie podejmowali systematycznych działań dla zgromadzenia danych w odniesieniu do nadzorowanych obszarów Natura 2000. Zdaniem NIK posiadanie tej wiedzy jest niezbędne do sprawnego zarządzania ochroną przyrody, w tym rzetelnego sprawowania nadzoru i koordynacji funkcjonowania obszarów Natura 2000 oraz gospodarnego i celowego wydatkowania środków finansowych. W świetle ustaleń kontroli, a także zakończonej w styczniu 2012 r. kontroli realizacji ustawowych zadań w parkach krajobrazowych stwierdzono, że nowy system zarządzania ochroną przyrody nie jest w pełni wydajny i sprawny. Zdaniem NIK dla poprawy efektywności i skuteczności realizacji zadań w zakresie ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, niezbędne jest, poza realizacją wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, podjęcie przez Ministra Środowiska i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska działań zmierzających m.in. do nowelizacji odpowiednich ustaw.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Janusz Zaleski oraz generalny dyrektor ochrony przyrody Michał Kięlsznia zgodzili się z ustaleniami NIK. Podkreślili, że większość zaleceń pokontrolnych jest już realizowana. Główne zarzuty, dotyczące braków w rejestrach danych o stanie środowiska, są spowodowane opóźnieniami administracji samorządowej w przekazywaniu tych danych. Michał Kięlsznia poinformował, że GDOŚ monitoruje samorządy w sprawach terminowego przekazywania danych, a także organizuje odpowiednie szkolenia dla pracowników jednostek samorządowych.

Podczas dyskusji senatorowie zadali szereg pytań odnoszących się do wyników kontroli NIK. Senatorowie interesowali się m.in. skalą ocen używaną przez NIK w związku z wydaniem pozytywnej oceny, mimo stwierdzenia wielu nieprawidłowości, bardzo niskim stopniem monitorowania obszarów z programu Natura 2000, a także wysokością wynagrodzeń w skontrolowanych instytucjach. Senatorowie zwracali też uwagę na częste skargi obywateli i przedsiębiorców na brak odpowiedzi w sprawach skierowanych do GDOŚ i rdoś oraz na utrudnienia stwarzane przedsiębiorcom przez te instytucje w związku z wydawaniem decyzji środowiskowych.

Na zakończenie obrad przewodnicząca Jadwiga Rotnicka oraz senator Bogdan Pęk, korzystając z obecności na posiedzeniu zarówno przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, jak i GDOŚ oraz NIK, poruszyli sprawę dewastowania rzek podczas przeprowadzanych prac utrzymaniowych. Przewodnicząca podkreśliła, że brak w ustawie – Prawo wodne definicji tzw. prac utrzymaniowych często powoduje poszerzenie zakresu tych prac i w efekcie dewastację rzek. Przewodnicząca przekazała liczne pisma ekologów dotyczące tych spraw z prośbą o podjęcie odpowiednich działań.